

Sygn. akt SNO 13/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Zbigniew Kwaśniewski

Protokolant : Katarzyna Wojnicka

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego SSO

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 maja 2014 r.

sprawy **M. P.**

sędziego Sądu Rejonowego w [...],

w związku z odwołaniem obrońcy obwinionego

od wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w [...]

z dnia 12 grudnia 2013 r.

- 1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;**
- 2. kosztami sądowymi odwoławczego postępowania dyscyplinarnego obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny–Sąd Dyscyplinarny wyrokiem z dnia 8 marca 2013 r., obwinionego M. P. uznał za winnego tego, że okresie od 17 sierpnia 2010 r. do dnia 9 lipca 2012 r. w [...], jako sędzia orzekający w IV i IX Wydziale Karnym Sądu Rejonowego:

- 1) w sprawach: IX K 311/11, IX K 54/11, IV K 1212/11, IX K 287/11, dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy art. 442 § 3 k.p.k. poprzez niezastosowanie się do wiążących wskazań sądu odwoławczego, co skutkowało uchycieniem wyroków wydanych we wskazanych sprawach i przekazaniem spraw do ponownego rozpoznania;
- 2) w sprawach: IX K 311/11, IX K 30/11, IV K 343/11 i IV K 872/11, dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy art. 391 § 1 i 3, art. 392 i art. 394 k.p.k., polegającej na tym, że w przypadkach składania przez świadków zeznań odmiennych od poprzednich zaniechał odczytania zeznań poprzednio składanych i wezwania świadków do ustosunkowania się do zaistniałych rozbieżności, zaś ich zeznania ujawniał w dalszej fazie postępowania, co skutkowało uchycieniem wyroków wydanych we wskazanych sprawach i przekazaniem spraw do ponownego rozpoznania;
- 3) w sprawie IV K 872/11, dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy art. 385 § 1 i art. 387 § 1 k.p.k. wydając wyrok, mimo że w sprawie nie doszło do otwarcia przewodu sądowego, następnie zaś w uzasadnieniu rozstrzygnięcia wskazał, iż oskarżony złożył wniosek w przedmiocie dobrowolnego poddania się karze w trybie art. 387 § 1 k.p.k., jak też, że oskarżony złożył wyjaśnienia, w których przyznał się do dokonania zarzuczonego mu czynu, pomimo że zdarzenia te nie zaistniały, co skutkowało uchycieniem wyroku i przekazaniem spraw do ponownego rozpoznania, tj. popełnienia przewinień dyscyplinarnych określonych w art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r.- Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.; dalej: u.s.p.) i za to, na podstawie art. 109 § 1 pkt 2 u.s.p., wymierzył obwinionemu M. P. karę dyscyplinarną nagany.

Od powyższego orzeczenia odwołanie wniósł Minister Sprawiedliwości, zarzucając naruszenie:

- 1) art. 109 § 1 u.s.p., poprzez niezasadne wymierzenie za trzy przypisane obwinionemu przewinienia dyscyplinarne jednej kary dyscyplinarnej nagany,
- 2) art. 413 § 2 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt 2 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. przez brak precyzyjnego rozróżnienia w sentencji wyroku przypisanych obwinionemu czynów i ich kwalifikacji prawnej oraz rozstrzygnięcia co do wymierzonej kary dyscyplinarnej oraz sprzeczność pomiędzy treścią tegoż wyroku, w którym uznano obwinionego za winnego popełnienia trzech przewinień dyscyplinarnych, mimo wyrażonego w uzasadnieniu poglądu, że co do czynów określonych w punktach 1 i 2 należało zastosować konstrukcję jednego przewinienia dyscyplinarnego, co wobec uznania obwinionego również za winnego odrębnie kwalifikowanego czynu opisanego w punkcie 8 wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego, nakazywałoby ewentualne wymierzenie dwóch kar dyscyplinarnych.

Na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu–Sądowi Dyscyplinarnemu do ponownego rozpoznania.

Obrońca obwinionego zaskarżył wyrok w części dotyczącej uznania winy i przypisania obwinionemu pełnienia trzech przewinień dyscyplinarnych, zarzucając:

- 1) naruszenie art. 424 § 1 k.p.k., polegające na sporządzeniu pisemnego uzasadnienia wyroku niezgodnie z wymogami tego przepisu poprzez brak prezentacji ustaleń podstawy faktycznej rozstrzygnięcia odnoszących się do zachowań obwinionego, które uznane zostały za przewinienia dyscyplinarne, brak oceny materiału dowodowego zgromadzonego w toku przewodu sądowego, ze szczególnym uwzględnieniem wyjaśnień obwinionego oraz nienależyte wyjaśnienie podstawy prawnej orzeczenia, co wyklucza możliwość dokonania prawidłowej instancyjnej kontroli słuszności zaskarżonego wyroku;
- 2) błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku, polegający na przyjęciu, że obraza przepisów postępowania, tj. art. 442 § 3 k.p.k., 391 § 1 i § 3 k.p.k., 392 k.p.k. i 394 k.p.k., jakiej dopuścił się obwiniony przy rozpoznaniu spraw o sygn. akt: IV K 343/11, IV K 872/11, IV K 1212/11, IX K 30/11, IX K 54/11, IX K 287/11, IX K 311/11, stanowi przewinienia dyscyplinarne w rozumieniu art. 107 § 1 u.s.p. oraz,

że w sprawie IV K 872/11 obwiniony wydał wyrok, mimo że nie doszło do otwarcia przewodu sądowego i że oskarżony nie złożył wyjaśnień, chociaż z wyjaśnień obwinionego – dowodu którego Sąd nie zakwestionował – wynika zupełnie co innego;

3) rażąco niewspółmierność orzeczonej kary dyscyplinarnej nagany.

Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie obwinionego od wszystkich stawianych mu zarzutów, bądź przy prawidłowym opisie czynu, uznanie, że zachodzi przypadek przewinienia dyscyplinarnego mniejszej wagi z art. 109 § 5 u.s.p. i odstąpienie od wymierzenia dyscyplinarnej.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny wyrokiem z dnia 3 października 2013 r., sygn. akt SNO 24/13, uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu–Sądowi Dyscyplinarnemu do ponownego rozpoznania, a w pozostałej części wyrok utrzymał w mocy.

Rozpoznając sprawę ponownie w uchylonej części, Sąd Apelacyjny–Sąd Dyscyplinarny wyrokiem z dnia 12 grudnia 2013 r., za każde z przypisanych M. P. przewinień dyscyplinarnych wymierzył mu karę dyscyplinarną upomnienia.

Od tego wyroku odwołanie wniósł obrońca obwinionego, podnosząc następujące zarzuty:

1) naruszenie art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 i 2 k.p.k., polegające na nieuwzględnieniu przy ferowaniu wyroku całokształtu okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, sporządzeniu pisemnego uzasadnienia wyroku niezgodnie z wymogami tego przepisu poprzez nienależyte wyjaśnienie podstawy faktycznej i prawnej orzeczenia, co skutkowało niezasadnym przyjęciem, że zachowania obwinionego będące przedmiotem osądu sprzed trzech lat od orzekania nie uległy przedawnieniu ich karania, zaś pozostałe nie stanowią przypadku przewinień dyscyplinarnych mniejszej wagi z art. 109 § 5 u.s.p.;

- 2) naruszenie art. 108 § 2 u.s.p. poprzez przyjęcie, że zachowania obwinionego uznane za trzy przewinienia dyscyplinarne stanowią jeden czyn, dla którego termin przedawnienia biegnie od dnia 9 lipca 2012 r.;
- 3) rażąca niewspółmierność sankcji, orzeczonej w zaskarżonym wyroku poprzez orzeczenie trzech kar dyscyplinarnych upomnienia, zamiast umorzenia postępowania dyscyplinarnego w zakresie wymierzenia kar dyscyplinarnych za okres sprzed trzech lat od orzekania oraz odstąpienia od wymierzenia kary dyscyplinarnej za zachowania stanowiące przewinienia dyscyplinarne, które nie uległy przedawnieniu.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów odwołujący się wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania w zakresie wymierzenia kary dyscyplinarnej za zachowania obwinionego w okresie sprzed trzech lat od daty orzekania, zaś w pozostałym zakresie uznanie, że zachodzi przypadek przewinienia dyscyplinarnego mniejszej wagi, określony w art. 109 § 5 u.s.p., i odstąpienie od wymierzenia obwinionemu kary dyscyplinarnej, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy–Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

Odwołanie nie jest zasadne zarówno, jeśli chodzi o podniesiony zarzut przedawnienia, jak i w zakresie kwestionowania współmierności orzeczonych kar dyscyplinarnych.

Odnośnie do zarzutu przedawnienia należy zauważyć, że obrońca obwinionego w lakonicznym uzasadnieniu odwołania nie podniósł żadnego konkretnego argumentu, który przemawiałby za zastosowaniem w sprawie art. 108 § 2 u.s.p. Jednak z uwagi na charakter prawny tego zagadnienia Sąd Najwyższy z urzędu dokonał analizy sprawy w kontekście wystąpienia tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. i art. 108 § 1 i 2 u.s.p. w zw. z art. 128 u.s.p.

Należy zauważyć, że przyjęty przez Sąd pierwszej instancji, wspólny dla trzech przewinień dyscyplinarnych, czasokres ich popełnienia, liczony od dnia 17 sierpnia 2010 r. może sugerować, że w rozpoznawanej sprawie upłynęły 3 lata, licząc od momentu popełnienia pierwszego z przewinień dyscyplinarnych. Jednak

już sygnatury spraw prowadzonych przez obwinionego, w których doszło do popełnienia przewinień służbowych, wskazują, że sprawy te zostały wpisane do repertoriów w roku 2011, co przeczy twierdzeniom obrońcy obwinionego, że już w chwili wydania wyroku przez Sąd pierwszej instancji doszło do upływu terminu przedawnienia, o którym mowa w art. 108 § 2 u.s.p.

Niezasadność stanowiska odwołującego się potwierdza także szczegółowa analiza każdego z zachowań składających się na trzy przypisane obwinionemu przewinienia dyscyplinarne. Jeśli chodzi o pierwsze przewinienie polegające na naruszeniu art. 442 § 3 k.p.k., to ostatnim zachowaniem, od którego należy liczyć termin przedawnienia było wydanie wyroku w sprawie IV K 1212/11 Sądu Rejonowego w [...], co nastąpiło w dniu 2 grudnia 2011 r. (k. 175, t. I). Odnośnie do drugiego przewinienia, dotyczącego naruszenia art. 391 § 1 i 3 k.p.k., art. 392 k.p.k. oraz art. 394 k.p.k., trzeba zauważyć, że ostatnia rozprawa była prowadzona w sprawach IV K 343/11 i IV K 872/11 w dniu 24 października 2011 r. (k. 159, t. I i k. 239 w zw. z k. 254, t. III). Z kolei rażące naruszenie przez obwinionego art. 385 § 1 k.p.k. i art. 387 § 1 k.p.k. nastąpiło z momentem wydania wyroku w sprawie IV K 872/11, tj. w dniu 2 grudnia 2011 r. (k. 240, t. II). Porównanie powyższych dat z momentem wydania prawomocnego orzeczenia przez Sąd Najwyższy-Sąd Dyscyplinarny (16 maja 2014 r.) wskazuje, że w sprawie nie doszło do upływu przedawnienia przewinień dyscyplinarnych, a tym bardziej przedawnienia orzekania kar dyscyplinarnych.

Wprawdzie w świetle powyższych spostrzeżeń zbiorcze określenie czasu popełnienia przewinień w wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Dyscyplinarnego z dnia 8 marca 2013 r. jawi się jako nieprecyzyjne, jednak w świetle zakresu przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, tj. jedynie w zakresie wymiaru kary, wada opisu czynów przypisanych obwinionemu nie mogła zostać skorygowana.

Odnosząc się do zarzutu rażącej niewspółmierności kary trzeba wprawdzie przyznać, że rozważania Sądu pierwszej instancji są lakoniczne, jednakże zaprezentowane w uzasadnieniu stanowisko jest logiczne, a motywy jego przyjęcia zostały w sposób jasny zaprezentowane (zob. s. 6 uzasadnienia Sądu *a quo*). Podzielając zaprezentowany przez ten Sąd pogląd, wobec braku w odwołaniu

obrońcy obwinionego jakiegokolwiek uzasadnienia merytorycznego zarzutu niewspółmierności kary, należy tylko zaznaczyć, że Sąd ten zasadnie podkreślił obiektywną stronę popełnionych przewinień, które w kontekście materialnej treści deliktu dyscyplinarnego odgrywają rolę decydującą, natomiast strona podmiotowa, choć nie bez znaczenia, nie może determinować stopnia społecznej szkodliwości i – np. z racji przypisania nieumyślności – implikować konieczność przyjęcia wypadku mniejszej wagi. Sprawowanie urzędu sędziego, zwłaszcza sędziego sądu karnego, wiąże się z dużą odpowiedzialnością i wszelkie zaniedbania, wobec dysponowania najmocniejszymi przewidzianymi w systemie prawa środkami, mogą mieć i często powodują poważne konsekwencje dla oskarżonych, a także innych uczestników postępowania i to właśnie te negatywne skutki w pierwszym rzędzie wyznaczają ujemną treść przewinienia dyscyplinarnego. Zasadnie też Sąd pierwszej instancji zaakcentował ciężar gatunkowy przewinień służbowych, jakie popełnił sędzia M. P., w kontekście ich negatywnego oddziaływania na wizerunek wymiaru sprawiedliwości. Niewątpliwie bowiem, z racji znacznej liczby nagannych zachowań, jakich dopuścił się obwiniony oraz ich negatywnych konsekwencji dla stron postępowania, autorytet wymiaru sprawiedliwości został poważnie nadwyrężony.

Trzeba zresztą zauważyć, że już Sąd Najwyższy poprzednio rozpoznając sprawę (sygn. akt SNO 24/13) uznał, że nie może być mowy o uznaniu przypisanych obwinionemu przewinień za wypadki mniejszej wagi. Warto na marginesie zauważyć, że przyczyną uchylecia orzeczenia o karze było natomiast wymierzenie obwinionemu jednej kary za przewinienia dyscyplinarne o różnym charakterze (k. 1355, s. 12 uzasadnienia SN-SD). obrońca obwinionego wiązał zarzut rażącej niewspółmierności kary z zarzutem przedawnienia, co wobec bezzasadności tego ostatniego wskazuje na niezasadność także zarzutu skierowanego przeciwko orzeczonemu wobec obwinionego karom dyscyplinarnym.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku, na podstawie art. 133 u.s.p. kosztami sądowymi odwoławczego postępowania dyscyplinarnego obciążając Skarb Państwa.

